

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechi 40 Lei

Administrația : Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde
se primesc abonamente și orice ce-
reri de adf. Telefon 630
Redacția : Str. Calea Victoriei No. 53

Director, Fondator și Redactor responsabil : **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori :

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Pro Decanul Baroului avocaților
din București

Anca Justin Leonțin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Cearu Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Docan P. George

Consilier la Curtea de Apel din București

Dolj I. Ionescu

Președinte la Consiliul legislativ

Filipescu Constantin

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurișiu

Profesor universitar pensionar

Leon N. Gheorghe Dr.

Profesor la Universitatea din Cluj

Maria Alexandru

Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Mănescu Ion

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Micșa Pompei

Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor

Avocat din Sibiu

Negrea Camil

Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor

Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile

Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Primpreședinte Tribunalul Gorj

Popp Romulus

Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușiu Petre

Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan

Procuror general la Curtea de Apel din
București

Dem. Tigoianu

Magistrat

Tolciu Ioachim

Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru

Consilier la Curtea de Apel Cluj

Vioreanu P. Ioan

Judecător tribunalul Cluj

C O N T I N U T U L

1. Legea contra cametei

de *Dr. Ioachim Tolciu*,
Advocat din Cluj

2. Dacă procurorul general mai poate retrage apelul
făcut de parchetul tribunalului

de *Titus D. Panu*
Consilier la Curtea de Apel Brașov s. I.

3. Notă cu privire la disp. § 404 Prp.

5. Rezumate de Jurisprudențe

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointeresată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

**CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA
DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

CLUJ, PIAȚA UNIRII

7

SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSĂN-

Electuază
avantajos
orișice ala-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

BCU Cluj / Central Un...

**BANCA
CENTRALĂ**

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America

Industria Sârmei S. A. Cluj

Fabrica:
Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămită, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefon: 4-40, 3-47 - Adresa telegrafică: „Ferrum“ Cluj

Ardealul Juridic

**Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată**

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
	Advocați	500 Lei pe 1 an
	Magistrați	400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechi	40 Lei

Administrația: Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adle. Telefon 630
Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53

Dimitrie Volanschi

„A fost numit în fruntea Casației cea mai frumoasă podoabă a magistraturei.“

Cu aceste cuvinte a fost vestită în parlamentul țării, pășirea domnului Dimitrie Volanschi — fostul Primprezident al Curții de Apel din Iași — ca Prim Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție.

Pe această supremă treaptă a ierarhiei judecătorești, l'au așezat virtuțile lui de jurist învățat, bun judecător și mai presus de toate mare patriot, știind a jertfi interesele proprii, iubirii de țară.

Slujitor al justiției timp de peste 30 de ani, înaltul magistrat și-a câștigat dragostea și admirația celor cu care a lucrat laolaltă, prin înțelepciune și intransigența caracterului său.

Ca judecător de grad, a știut să facă dreptate; și ce greu e de a face dreptate! Ce greu e să conciliezi pe de-o parte litera legii cu toți factorii, cari trebuie să oglindească într-o bună judecată: echitate, interese generale, armonie și tendințe sociale.

Dotat cu o vastă cultură generală, alături de cea juridică, adânc cunoscător de oameni, părerile judecătorului Volanschi de foarte multeori decizive, așternute cu măiestrie în motivări savante, au fost publicate de revistele juridice drept modele de îndrumări jurisprudențiale.

Se găsesc în ele pagini de adâncă gândire și admirabilă elaborare a principiilor de drept, cari trebuiesc apreciate în perspectiva largă a progresului juridic și utilității sociale.

Bucurându-se de acel înalt prestigiu, care formează caracteristica magistraților culți și luminași, pe judecata lui nepărtinitoare colegii și reprezentanții baroului au pus totdeauna cel mai mare temei.

Modest, ca orice om superior, în desfășurarea muncii lui tenace în serviciul justiției țării, acest învățat n'a uitat că: pasiuni, credințe de orice fel, interese colective sau individuale, trebuiesc topite la un loc, pe ideia existenței și îndreptării Statului, singură ce trebuie să fie preocuparea tuturor.

Așa se explică acceptarea înaltului post de răspundere, jertfindu-și liniștea și tihna unei vieți, pentru interesele superioare ce-l reclamau.

Gestul acesta de resemnare al Prim Prezidentului Volanschi, cunoscut până acum mai mult în părțile Moldovei, i-a asigurat dragostea magistraturei unei țări întregi.

Prezentând respectuosul nostru omagiu, celui ce va prezida pentru multă vreme regulatorul jurisprudenței române.

Dorim încercatului organizator și înalt magistrat, isbândă în greaua misiune ce și-a impus.

Cluj, Aprilie 1931.

„ARDEALUL JURIDIC“

Legea contra cametei

Norme de interpretare

Este o lege isvorată din reale și imperative necesități economice-financiare. Scopul mărturisit al autorilor este acela, de a atenua efectele dezastruoase ale unei crize, care se prelungește peste toate așteptările și urmările căreia — fără o intervenție a puterii de stat — ar fi incalculabile din toate punctele de vedere.

Fiind reclamată de marile masse năpăstuite de plaga cămătăriei — grosul corpului electoral, — legea contra cametei a scontat bineînțeles și efecte politice.

Adversarii legii — tabăra creditorilor — contestă eficacitatea practică a legii, pornind dela forța inexorabilă a legilor economice și susținând că camăta fiind un efect al crizei generale economice, mai întâi trebuie înlăturată criza, — adică cauza, — și efectul va dispărea apoi dela sine.

Raționamentul acesta nu rezistă logicii de fier. Cămăta adesea nu este numai efect, ci ea este totodată și cauză — și încă cea mai ponderoasă — a crizei economice. Căci micșorând camăta, se va ieftini producția și viața, deci se va ameliora criza. În orice caz dacă criza cu nenumăratele ei cauze și efecte prezintă un nod gordian, noi credem, că punctul unde trebuie tăiat nodul, este chiar camăta.

Că intervenția legiuitorului în fenomenele de natură economică poate da rezultate salutare, o dovedește și recenta curbă de sacrificiu, despre care asemenea s'a afirmat, că nu va contribui cu nimica la ieftinirea traiului. Ori teoria aceasta a fost desmințită din primele săptămâni cari au urmat aplicării acestei curbe, căci ieftinirea s'a arătat pe toată linia și tendința de scădere a prețurilor se menține.

Să nu se disprețuiască nici efectele de ordin politic și social. Legea prin faptul confecționării a pus capăt unei îndelungate și desasperate agitațiuni, care era utilizată de elemente subversive împotriva ordinii noastre de stat. Și în adevăr, dacă proprietatea imobiliară (agrară și clădită) adică capitalul imobilizat, a trebuit să sufere restricțiuni și amputări atât de radicale cum au fost rechizițiile și exproprierile, toate acestea pentru cauză de *utilitate publică*, adică din interes general social și de stat, tot așa și capitalul rămas în stare lichidă (mobilă) este dator să aducă jertfa supremă pentru a contribui la salvarea situației deperate.

Se mai obiectează, că legea și așa va fi eludată. Oricare lege se poate eluda, dar eludarea legii și lipsa ei totală nu este tot una. Cazurile de eludare pot să fie numai cazuri singuraticе, și justiția va avea datoria ca să nu devie eludarea o normă generală.

Deși legea ca operă juridică este mană și prea laconică, totuși credem, că textul în punctele unde ar putea fi eludată, este destul de categorică, și îndeosebi penalitățile ne par măsuri destul de

drastice pentru a intimida tendințele de eludare.

Este apoi cert, că în comerțul bancar, care constituie temelia întregului credit modern, și care lucrează sub controlul publicității, eludarea legii va fi foarte anevoiasă și foarte riscată.

Cazurile de eludare se vor reduce prin urmare la creditul privat sau clandestin. Or acest teren nu are prea mare importanță în viața economică. Debitorul care recurge la credite clandestine cu camete superioare celor percepute de bănci, este un debitor slab, de obicei un risipitor, care a fost respins deja de către toate băncile. Acordând acestuia împrumut, acela e ca și pierdut. Deci creditorul prudent nu-și va ridica economiile din depozitul sigur al băncii pentru a le face cadou debitorului desperat.

Sustin prin urmare că legea nu va avea efect dezastruos asupra depunerilor bancare, așa cum se afirmă de tabăra adversă.

Ca concluzie putem afirma că legea contra cametei nu va întârzia să-și arate efectele binefăcătoare în viața economică cu toate jertfele (băncile mici), cari vor fi neînlăturabile, dar cari trebuiesc aduse pentru binele obștesc.

Legea fiind supărător de defectuoasă, aplicațiunea ei va da naștere la numeroase discuții și controverse. Lipsurile legii vor trebuie suplinite prin o interpretare adecvată spiritului legii. În rezolvarea problemelor ce se vor pune, jurisprudența va trebui să aibă în vedere îndeosebi două criterii călăuzitoare; întâi că legea contra cametei reglementând numai un mic capitol din domeniul dreptului civil și comercial, ea este o lege specială de strictă interpretare și unde nu dispune, se aplică normele de caracter general din dreptul civil respective din dreptul comercial — după caracterul speței.

Al doilea criteriu este intențiunea legiuitorului, exprimată în expunerea de motive, de a comprima dobânda perceptibilă la o limită fixă, care nu poate fi depășită sub nici o formă.

Caracterul sever și inflexibil al legii — *ins strictum* — începe peste dobânda maximă în terenul calificat de „strict oprit“. Sub aceasta limită interpretarea legii va putea avea o notă de indulgență, de elasticitate, căci pe acest teren părțile au deplină libertate de mișcare, fără teamă de a leza interesele private sau generale vizate de legiutor.

x x x

Din numeroasele spețe discutabile, cari se pot ivi în cursul aplicațiunii legii contra cametei, vom examina pe cele mai importante și mai frecvente, încercând a le da interpretarea juridică cea mai potrivită:

1. Poate creditorul să perceapă anticipativ dobânzi maximale (6% peste scontul Băncii Naționale) numai pe bază de convenție verbală, fără act scris? Cu alte cuvinte, dacă debitorul de voe bună a consimțit să plătească creditorului dobândă maximă fără act scris, are dreptul de a cere în justiție restituirea diferenței până la dobândă legală? (2% peste scontul B. N.).

Intrebarea de sus se pune în urma dispoziției din art. 2 din lege, care spune, că: „Pretențiunea privitoare la dobânda convențională nu poate fi valorificată în justiție decât în cazul când ea este stipulată *prin act scris*“. „Când debitorul este ținut să plătească o dobândă fără ca aceasta să fie fixată prin act, el va plăti dobândă legală.“

Observ, că de ex. băncile din Cluj după cum sunt informat, interpretează dispoziția aceasta în materie cambială în sensul acela, că și la împrumuturile cambiale este necesar un act scris, pentru a putea încasa dobânda maximă, fără teama de restituire.

Părerea mea este, că *dobânda până la limita maximă (6% peste scontul Băncii Naționale) plătită de bună voie este bine plătită, atât în materie cambială cât și după împrumuturile simple civile și comerciale, și nu se poate cere restituirea ei*. Obligația relativă la dobânda sub limita maximă este *obligatio naturalis*, care adică nu este investită cu dreptul de acțiune, dar odată executată, rămâne bine și legal executată.

Motive: Art. 2 prevede că actul scris se cere numai pentru valorificarea dobânzii în justiție, o formulă folosită în limbajul juridic pentru a indica antiteza obligațiunii naturale.

Caracterul acestui obligațiunii este acela, că ea este *tolerată* de lege, numai asistența judiciară îi este denegată.

Art. 4 lovește cu nulitate numai excedentul de dobândă, care depășește limita maximă („dacă s'au stipulat dobânzi care întrec maximum arătat de art. 2, pentru excedent obligațiunea este nulă de drept“).

Mai departe art. 11, vorbește de acțiunea pentru restituirea „excesului de dobândă“ și „a dobânzii ilegal stipulate“.

Or este cert, că *dobânda sub limita maximă (azi 14% nu este ilegală, și numai prestațiunea izvorâtă din obligație nulă se poate cere înapoi*.

Dobânda sub limita maximă nu lezează acele interese generale pe cari legiuitorul a voit să le ocrotească, deci ca *este în intențiunea legiuitorului*.

Pe de altă parte art. 5 admite *plata anticipată* a dobânzilor pe cel mult 6 luni.

Să nu se uite apoi, că după normele generale de interpretare nulitatea nu se prezumă. Pentru nulitatea este totdeauna necesară dispoziție categorică. Prin urmare dacă legiuitorul ar fi intenționat să lovească cu nulitate absolută și dobânzile sub 14% stipulate verbal, trebuia să o spună expres, dar o dispoziție categorică în acest sens lipsește.

Din criteriul principal de lege specială a legiurii contra cametei, caracter menționat mai sus se poate trage un alt argument peremptoriu, și anume că legiuitorul nici nu a voit și nu a putut să modifice sau să suprimă prin legea cametei materia din dreptul civil, sau comercial. Unde a voit să facă acest lucru, l'a spus lămurit, ca de ex. în art. 4 aliniat ultim prin care abrogă pactele de

răscumpărare și antichreză. Or este indiscutabil, că dacă în urma legii cametei s'ar cere de pildă convențiune scrisă pentru fiecare act de împrumut cambial, s'ar aduce o gravă atingere întregului drept cambial, care azi este sufletul creditului privat și public. Prin actele scrise s'ar stingheri și s'ar îngreuna în mod simțitor circulația bancară, și actul totuși nu ar putea avea efect decât între părțile originale. Când cambia a fost trasă asupra altei persoane, convenția, nu mai este validabilă.

Este mai presus de orice îndoială, că intenția legiuitorului nu a putut merge așa departe să prejudicieze prin o minusculă lege de detaliu cum este legea dobânzilor, dreptul material însuși.

Mai amintim ca întregire, că dl dr. Voicu Nătescu, ministrul justiției, autorul legii fiind întrebăat în comisia juridică-financiară dela Senat, cum a înțeles dânsul proiectul în privința aceasta, a răspuns că „dobânda sub limita maximă plătită benevol constitue naturalis obligatio“. Acest răspuns îl testează senatorii cari erau prezenți.

Părerea autorului legii exprimată în formă neparlamentară nu are valoare legală, dar ea este totuși un mijloc real, de a cunoaște intențiunea legiuitorului.

2. *Dacă creditorul cambial stipulează prin act scris dobânda maximă poate el să o valorifice în justiție?*

Răspund: *se poate valorifica în proces civil, dar nu în procedura cambială prin mandat cambial de plată, care se cunoaște în procedura ardeleană.*

În sensul art. 3 punctul 2, din legea cambială ard. „dacă în textul cambiei se stipulează și accesorii peste suma de plătit, stipulația aceasta este nulă de drept“. Iar în sensul art. 609 din procedura civilă ardeleană, instanța judiciară emite mandatul cambial numai în baza cambiei, neputând avea în vedere alte documente. Dispozițiile aceasta izvoresc din natura juridica a cambiei, care încorporează creanța, ea însăși fiind o creanță, un titlu de credit.

Jurisprudența maghiară asemenea nu admitea emiterea mandatului cambial pentru dobânzi maximele. Dacă creanța cambială era acoperită prin ipotecă și prin act de garanție, care conținea dobânda maximă de 8% instanța obliga prin mandat pe părât numai la plata dobânzii legale de 6%, dobânda maximă putându-se valorifica numai în proces civil în baza actului de garanție, care de obicei constitue și o obligație de sine stătătoare. Bineînțeles când dobânda maximă este întabulată, ea se va putea seria în ordinea rangului și fără proces separat.

Aceasta ordine de drept nu s'a modificat prin legea cametei. *In concluzie: Dacă la acordarea împrumuturilor cambiale se stipulează dobânda maximă prin act scris, creditorul este în drept fie a împrumutului pe debitor în civil în baza cambiei și a convenției scrise cerând dobânda maximă, fie a-l împrumutului pe cale cambială cerând dobânda*

legală, pentru diferența de dobândă rămânându-i deschisă calea civilă în baza actului scris.

Care este partea fiscală a chestiunii?

Convențiile scrise în astfel de cazuri se vor timbra în sensul art. 14. § 6 cu timbru fix de 26 lei 50 bani, ele având de bază un alt document (cambia) timbrat. Este adevărat însă că § 6 vorbește de convenții pentru deschidere de credit simplu și de cont curent, de creditul cambial nu face amintire și aceasta nu este credit simplu, ci un credit sui generis. S'ar putea face prin urmare obiecțiunea, că convenția care întregeste cambia să fie impusă cu impozit proporțional pentru diferența de dobândă, care este substratul și valoarea reală a convenției sau chiar ca o convenție independentă pentru toată valoarea: capital și dobânzi. Rămâne ca Comisia Centrală a timbrului să decidă, căci fiscul nu prea ia în seamă argumentările juriștilor.

3. Chestiunea creditelor în cont-curent. Poate banca creditoare să calculeze dobânzile maxime la încheierea contului în mod anticipat? Cu alte cuvinte poate calcula dobânzi după dobânzi din momentul înscrierii poziției debitoare până la ziua încheierii contului?

Chestia aceasta s'a pus la toate băncile imediat după intrarea în vigoare a legii (2 Aprilie).

Băncile fiind obligate de lege a reduce dobânda după toate creditele la 14%, debitorii în cont curent, cari se debitează cu dobânda ulterioară, au ajuns într'o situație mai avantajoasă față de debitorii cambiali, cari plătesc dobânda anticipativ. Diferința ar fi circa 1%—1.3%. Întrebarea este acum, dacă banca este îndreptățită în baza unei convențiuni scrise să facă debitarea ulterioară la încheiere și cu aceste procente de 1%—1.3% în plus, motivând procedura cu inechitatea ce s'ar face debitorului cambial și cu convenția care ar admite aceasta?

Răspundem: că banca nu este în drept a calcula mai mult de 14%. Calculând dobânzi ar însemna și eludarea legii contra cametei, care admite numai 14% fie că se calculează anticipat, fie decursiv, și ar însemna și violarea normelor materiale cari guvernează materia conturilor-curente. Or în virtutea acestor norme **dobânda după dobândă se poate calcula numai când dobânda este înglobată în sold.**

Tot din aceasta considerațiune nu se poate accepta nici soluția aceea, ca în baza unei convențiuni scrise contul să se debiteze cu ocaziunea înscrierii fiecărei poziții și cu dobânda calculată anticipat până la ziua încheierii contului, ceea ce și tehnicește ar fi greu de executat.

Chestiunea poate fi rezolvată echitabil în modul acela, că banca ia după pozițiile debitoare 14% și după sumele creditoare un etalon mai scăzut de pildă 12%, ceea ce nu este contrar uzului comercial, și în acest caz situația debitorului cambial cu aceea a contcurentistului ar fi egalată.

4. Intre dobânda legală și convențională. Poate

te justiția stabili dobânda convențională și pentru timpul ce urmează scadenței?

Este cert că dobânda convențională se referă la intervalul de timp pentru care s'a acordat împrumutul, („Acord lui N. N. un împrumut de lei... până la... cu dobânzi de 14%), fie că se percepe anticipat fie ulterior la scadență. După scadență neexistând o convenție, adică un acord bilateral între părți relativ la dobânda maximă, ar urma ca dobânda maximă stipulată în convenție să nu mai fie hotărâtoare. În urma procesului nu se mai poate vorbi de un raport convențional, ci cel mult de un raport forțat, care rezultă în urma sentinței de condamnare.

Jurisprudența Casăției noastre prin o decizie recentă a tranșat această chestiune în sensul că **debitorul și după scadență este obligat să plătească dobânda convențională pe considerentul foarte echitabil și judicios, că creditorul nu poate fi pus în situație mai desavantajoasă prin culpa debitorului, care nu-și plătește datoria la scadență.**

5. Cum se va aplica dobânda legală? Se poate cere dobândă legală fără act scris?

Alineatul 3. din art. 2 spune că atunci „Când debitorul este ținut să plătească o dobândă fără ca aceasta să fie fixată prin act, el va plăti dobânda legală“.

Dreptul material stabilește cazurile când o obligațiune bănească este generatoare de dobânzi.

În dreptul comercial dobânda este obligatorie de jure, prin urmare aici și fără stipulație scrisă creditorul va avea dreptul la dobândă legală. De pildă comerciantul care fiind în legătură de afaceri cu alt comerciant, poate cere dobândă legală după toate sumele plătite sau avansate pentru acesta din urmă.

În dreptul civil însă împrumuturile sunt principale gratuite și dacă nu s'a stipulat dobândă în mod expres, ea nu poate fi cerută pe timpul împrumutului.

Se pune întrebarea: **Se poate judeca dobânda legală în caz de stipulațiune verbală?** De ex. dacă se stipulează 14% dobândă, pot fi judecate 10%? Apoi în cazul când după împrumutul civil nu s'au stipulat dobânzi, **pot fi judecate dobânzi legale dela scadență?**

Din alineatul 2 al art. 2 citat mai sus („Pretențiunea privitoare la dobânda convențională nu poate fi valorificată în justiție decât în cazul când este stipulată prin act scris“) ar rezulta, că dobânda stipulată verbal nu ar putea fi judecată nici în limita dobânzii legale. Or aceasta dispoziție — imprecisă ce e drept — urmează imediat după dispoziția care în alineatul prim stabilește dobânda maximă („dobânda convențională anuală nu poate trece 6% peste scontul Băncii Naționale a României“). Este evident prin urmare, că **impunerea actului scris se referă numai la dobânda maximă.**

Alineatul 3 al art. 2 („Când debitorul este ținut să plătească o dobândă fără ca aceasta să fie

fixată prin act, el va plăti dobânda legală") cu privire la împrumuturile civile trebuie interpretat astfel, că *dacă debitorul civil se obligă verbal la o dobândă, dreptul material (civil) respectând această obligațiune, el va trebui să plătească dobânda legală*. Dacă convenția ar conține dobândă maximă, partea aceasta bineînțeles nu va avea efect de drept.

Ce privește a doua întrebare relativă la dobânda ce ar putea fi stabilită la împrumuturile civile *dela scadența*, răspunsul este că *orice creanță după scadență fiind generatoare de dobânzi legale, judecata va stabili această dobândă, și în cazul când împrumutul până la scadență a fost fără dobândă*, pentru că gratuitatea nu poate fi prezumată și peste întârzierea debitorului, și nu este îngăduit ca prin culpa debitorului creditorul să fie păgubit. Aceasta este de altcun și azi norma constantă în jurisprudența instanțelor noastre.

6. *Retroactivitatea legii*. Efectul retroactiv al legii contra cametei va putea avea consecințe practice numai în vechiul regat. Aici dacă prin un act din 1928 au fost stipulate dobânzi de 24%, acestea vor putea fi judecate numai pentru timpul până la 7 Februarie 1929 (întrarea în vigoare a legii pentru stabilirea monetară), *dela 7 Februarie 1929 până la 2 Aprilie 1931 dobânda va fi redusă la 18% și dela 2 Aprilie 1931 la dobânda maximă (6% peste scontul Băncii Naționale)*.

Pentru ținuturile ardeleno retroactivitatea — care a întâmpinat o atât de acerbă opoziție în Corpurile legiuitoare din partea reprezentanții marilor masse electorale, (pentru cari s'a făcut legea) — nu are nici o însemnătate practică. Aici sub regimul maghiar dobânda maximă fiind de 8% și legile de accelerarea procedurii fixând dobânda *legală* la o limită superioară (6% în comercial și 4% în civil peste scontul B. N.), instanțele au asimilat dobânda maximă cu dobânda legală și au denegat asistența judiciară pentru partea de dobândă care a excedat limita legală, — stabilind în sentințele de condamnare numai dobânda legală și atunci când dobânda — împreună cu comisiunile — era mai mare.

Retroactivitatea legii se va putea aplica și în părțile ardeleno într-o foarte redusă măsură și anume în marginile fluctuațiilor din trecut ale scontului Băncii Naționale (între 7/V 1929—17/V 1929), apoi la 9½% (dela 17/V 1929—26 Nov. 1929), la 9% (dela 26/XI 1929—1/IV 1931) în sfârșit dela 1 Aprilie 1931 a fost redus la 8%, alte reduceri fiind în perspectivă. Dacă de pildă un act scris încheiat în 1928 obligă la dobânda de 8%, care era dobândă maximă legală pe atunci, în părțile ardeleno și actul va fi împrorocuat de aci înainte, judecata nu va putea stabili dobândă mai mare de 8% (convenția părților). Dacă însă un act încheiat de pildă la 18 Mai 1929 conține 15½%, instanța va putea judeca 15½% (deci cu 1½% mai mult decât astăzi dobânda maximă) până la 26 Nov. 1929, iar pentru timpul dela această dată până la 1 Aprilie 1931 va stabili 15%.

Bineînțeles stabilirea dobânzilor se va face numai pentru 3 ani, căci după acest termen dobânda se prescrie atât după legea contra cametei (art. 6) cât și în virtutea codului civil ardelean (art. 1480).

7. *Sancțiuni civile și penale. Se poate cere restituirea dobânzii plătite peste limita admisă de lege?*

Răspunsul afirmativ la această întrebare legea contra cametei nu-l dă în formă categorică, dar el urmează pe deoparte din nulitatea absolută a perceperei excesului de dobândă, ca sancțiune de ordin civil, și din penalități, ca sancțiuni de ordin penal, iar pe de altă parte răspunsul afirmativ ni-l dă legea în mod indirect prin normele de procedură.

Art. 11. prevede că: „*partea vătămată își va putea formula prin acțiunea publică (penală) totodată și pretenția sa pentru exces de dobândă*” și mai departe că: „*Acțiunea civilă sau comercială a debitorului pentru reducerea dobânzii stipulate ilegal ori pentru restituirea celor ilegal percepute, nu va putea fi conexată cu acțiunea creditorului, ci ele vor fi judecate separat*”.

S'a reproșat legii (a se vedea Curierul Judiciar Nr. 14 dela 5. Aprilie: „*Legea contra cametei*” de E. Cristoforeanu, avocat) că impunând act scris pentru valorificarea dobânzii maxime, ar exclude probațiunea cu martori cu privire la aceste dobânzi. Obiecțiunea este însă eronată, căci art. 11. în alineatul 4 spune expres, că „*Orice mijloace de probațiune sunt admisibile pentru a dovedi cuantumul dobânzilor deja plătite sau aceleora ce s'au stipulat a fi plătite*”.

Observăm, că pretenția civilă putând fi reclamată prin însăși acțiunea penală, care este trimisă de lege în atribuțiunea *judecătoriei de ocol*, normele de competență fixate în legea accelerării se modifică în acel caz, când diferența de dobânzi ar depăși limita de 50.000 lei, care după normele în vigoare ar trebui inacționată la Tribunal.

Țin să observ, că obligațiunea de restituire a dobânzii plătite peste limita maximă este una dintre cele mai esențiale și eficace măsuri luate de legiuitor în contra eludării legii și ea a fost cerută și de subsemnatul (a se vedea „*Normalizarea dobânzilor*”, în Revista Economică” Nrul 1 dela 1 Ianuarie 1931).

8. *Cine este posibil de sancțiunile penale?*

Legea prevede că pedepsele penale nu se vor aplica numai *creditorului*, ci „și aceluia, care cu știință servește ca *mijlocitor* la comiterea delictului”, (art. 8 alin. ultim) iar la societățile comerciale „pedeapsa se va aplica celor ce au aprobat încheierea afacerii” și „dacă delictul s'a săvârșit de un procurist sau mandatar, pedeapsa se va aplica atât acestuia cât și celor în numele cărora și cu știrea cărora delictul a fost săvârșit” (art. 10). Delictul îl constituie *stipularea sau perceperea dobânzii peste limita maximă*.

La societățile pe acțiuni pedeapsa se va aplica deci atât directorului, procuristului sau

mandatarului, care au tratat cu partea lezată, cât și membrilor din consiliul de administrație cari au aprobat dobânda.

Ar fi fost de dorit să fie făcuți responsabili ca complici și funcționarii dela contabilitate, cari au făcut și controlat calculația dobânzilor.

În sensul legii însă contabilii și casierii nu vor răspunde în penal, ei fiind considerați ca niște simple organe de executare, simple instrumente în mâna direcțiunii.

Bineînțeles atunci când contabilul calculează excesul de dobândă din inițiativă proprie fără știrea sau chiar împotriva ordinului direcțiunii, el va fi pasibil *personal* de pedepsele prevăzute de lege.

Sub „procurist” și „mandatar” — deși legea vorbește de ei în articolul referitor la societățile comerciale — trebuie să subînțelegem pe orice mandatar și procurist, deci și pe *avocat* sau pe *altă persoană* care oprează din încredințarea și pe contul altei persoane. Aceștia pot fi încadrați și în dispoziția referitoare la „*mijlocitori*” dela art. 8.

9. Este abrogată legea uzurei din Ardeal?

Dispoziția dela art. 12 că „toate dispozițiunile contrare din legile în vigoare se abrogă”, este finalul stereotip și prea comod al legilor noastre de după război, un refren care dispensează pe autori de o muncă foarte grea și meticuloasă, aceea de a pune în concordanță noua lege cu legile în vigoare și de a arăta *care anume dispoziții existente sunt contrare legii noi?*

Având în vedere că legea uzurii din Ardeal penalizează fapte tipic criminal: exploatarea debitorului ajuns în strâmtoare, periclitându-i existența materială, — că elementele reglementate de legea uzurei sunt mult mai variate, considerând apoi că ambele legi urmăresc același scop: combaterea cămătăriei, — trebuie să concludem, că *legea uzurei din părțile ardeleni nu este abrogată prin legea contra cametei*. Părerea aceasta este confirmată și prin proiectul de lege în *contra uzurei*, care este în stadiu de pregătire.

Din pedepsele penale destul de aspre — prevăzute de legea contra cametei, pedepse mai severe decât acelea din legea uzurei, — ar rezulta însă că legea aceasta ar fi de prisos. Este apoi adevărat, că legea *uzurei* nu se prea aplică în timpul postbelic nici în Ardeal în urma schimbărilor economice.

Totuși nu putem opinia pentru înlăturarea acestei legi nici sub regimul legii cametei, pentru că gravitatea infracțiunilor este foarte inegală.

De fapt nu poți aplica aceeași pedeapsă unui creditor — de pildă unei bănci mici din provincie amenințată cu prăbușirea în urma legii contra cametei, — ca și unui cămătar fără suflet, care exploatarea situația precară și desperată a debitorului îi ia 200%—500% și astfel îi pregătește ruina materială sigură, pentru acest din urmă va trebui deci să se aplică și mai departe pedeapsa *uzura-*

rului, care e mai dezonorantă, Bineînțeles dacă se va alcătui o lege nouă — care este și necesară — ea va trebui să majoreze pedepsele, fixând astfel o linie de demarcație între legea *contra cametei* și legea *uzurei*.

Dr. Ioachim Tolciu,
Advocat din Cluj.

Dacă procurorul general mai poate retrage apelul făcut de parchetul tribunalului

După cuprinsul art. 396 pr. pen. ard. dacă sentința Tribunalului este apelată numai de parchet, dosarul trebuie trimis Procurorului general de pe lângă Curtea de Apel, care dacă susține apelul, menționând aceasta, trimite dosarul Curții spre judecare; în caz contrar anunțând retragerea apelului, retrimite dosarul Tribunalului. Identic se petrece cazul, când au fost retrase și celelalte apeluri și sentința a rămas apelată numai de către Parchet.

Cu alte cuvinte, Parchetul general, este un fel de instanță, care examinând dosarul și cercetând atât piesele acuzării cât și ale apărării, se substituie instanței de judecată, ridicându-i din competență judecarea apelului intentat de către o parte din proces și cea mai importantă „Societate”.

Mai poate subsista această dispozițiune față cu termenii art. 315 din legea pentru organizarea judecătorească, după care dispozițiunile codului român de procedură penală, relative la poliția judiciară și atribuțiunile Ministerului public s'au extins pe data de 1 Septembrie 1925 pe teritoriul țării?

Juriștii ardeleni și în această greșală cade și unul dintre cei mai distinși dl. Ștefan Laday, (vezi codul de proc. pen. tipărit în colaborare cu dr. Alexandru Pop), socotesc că art. 315 din legea org. judecătorești a voit să introducă numai procedura preparatorie din vechiul regat, și că deci în stadiul de judecată, aplicându-se neschimbat codul de proc. pen. ard. ar urma ca și dispozițiunile referitoare la dreptul Procurorului general cuprinse în art. 396 p. p. care în pr. p. a. sunt cuprinse la procedura de judecată mai sunt în ființă.

Noi socotim că nu, și pentru următoarele motive:

Procedura penală română se deosebește fundamental de procedura penală ardeleană. Codul de procedură penală ardeleană este bazat pe principiul exclusivității acuzățiunii publice — în afară de excepțiunile din art. 41 p. p., partea civilă neputând să susțină acuzarea decât atunci când Ministerul public se desistă, iar acuzatorul fie public fie privat este stăpânul suveran al acuzării până ce nu s'a dat sentința primei instanțe, așa încât dacă acuzatorii se dezistă dela acuzare, instanța este datoare să stingă procedura, sau să achite pe inculpat.

Codul de procedură penală română, bazat pe principiul concurenței acuzării, partea civilă putând să sesizeze direct instanțele judecătorești pune în art. 9 și 10 pr. pen. restricțiunea că acuzarea odată exercitată aparține societății și nu se mai poate retrage, iar instanțele judecătorești pot condamna pe inculpat, chiar dacă parchetul pune concluziuni pentru achitare.

În adevăr art. 10 pr. pen. rom. dispune următoarele:

„Veri ce acțiune ia finit prin hotărârea judecătorești în ultimă instanță.”

„Asupra unei acțiuni publice judecata trebuie să pronunțe prin a sa hotărâre sau achitare, sau absolvire sau condamnare.”

Și în ceastă privință avem jurisprudențele constante ale Inaltei Curți de Casație, date chiar în secțiuni unite (Cas. S. U. 6/76, 86/83 etc.), cari stabilesc că acțiunea publică odată introdusă de Ministerul public nu mai poate fi retrasă, ci judecata singură devine competentă a se pronunța asupra ei în toată plenitudinea atribuțiilor sale, precum de asemenea apelul Parchetului sesizând instanța, aceasta nu mai poate fi desesizată decât prin hotărârea asupra fondului.

Acestea fiind principiile procedurii penale române mai poate fi admisă părerea acelor cari socot, că inculpatul va putea fi trimis în judecata instanțelor fără acuzare — admitând ipoteza că procurorul dă rechizitor de neurmărire și judele instructor prin ordonanță definitivă găsește că este caz de trimitere în judecată și înaintea instanței inculpatul să nu poată fi condamnat pe motivul lipsei de acuzare?

De asemenea că Ministerul public să declare apel sesizând instanța superioară, și mai apoi Parchetul general să-l retragă substituindu-se judecătorești?

Hotărât nu, căci pe lângă că există dispozițiile art. 230 al. 2 din legea org. jud., care prevede în mod categoric abrogarea acelor părți din procedurile regionale privitoare la atribuțiile Ministerului public, încă conform principiilor de drept atunci când legea statului dominant se întinde asupra teritoriilor alipite, excepțiunile din legile locale, ce contrazic principiul legii dominante, sunt a se considera abrogate.

Și în această privință, socotim că s'a tăiat definitiv controversa întrucât Inalta Curte prin Deciziunea S. II No. 9251-1918 având ocaziunea să se pronunțe în specie, a confirmat deciziunea No. 204-1928 a Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel din Cluj, care într-o cauză de infirmare a unor mandate de arestare admitând apelul primului-procuror al Trib. Turda, nu a ținut seama de retragerea aceluia apel făcut de către Procurorul general din Cluj.

Ca încheiere a acestui articol să reproducem și considerentele deciziunii supremei instanțe:

„Având în vedere că în conformitate cu principiile generale de procedură, care guvernează ma-

teria exercitărei atribuțiilor Ministerului public, acțiunea publică este societatea, Ministerul public, având exercițiul ei, neputând, ca orice mandatar, să renunțe la ea și prin modul acesta să o stingă sau să desinvestească instanța.

Că Ministerul public, în calitatea sa de organ al legii, poate să pună concluziuni în favoarea inculpatului adică în contra acțiunii publice deschisă de el, ori, în contra unei căi de atac pe care a declarat-o, atunci când o găsește nefondată, însă orice acțiune publică odată deferită instanței, nu mai poate fi sustrasă de sub deliberarea și hotărârea proprie a judecătorești.

Că deci, Camera de punere sub acuzare, în conformitate cu legea, a considerat concluziunile Parchetului General, prin care acesta arată că retrage apelul parchetului Tribunalului, drept concluziuni de respingerea apelului și a judecat în fond cauza, întrucât după cu ms'a arătat mai sus, o asemenea cerere, nu era de natură a desinvesti instanța.”

Titus D. Panu

Consilier la Curtea de Apel Brașov s. I.

Notă cu privire la disp. § 404 Prp.

1. Dacă numai din motive formale de nulitate se face recurs atunci cauza totdeauna vine în senat spre decizie (§ 404 pct. 7). Rezolvarea motivului de nulitate formală în senat se face în două feluri. Anume Curtea de Apel, ori anulează sentința și îndrumă Tribunalul la o nouă procedură sau după al doilea procedeu cauza o îndruma la desbatere principală apelatorie și acolo deodată cu anularea sentinței decide în fond. (§ 423.)

2. Dacă curtea de apel găsește că există vre'un caz de nulitate prevăzut de § 382 și 384 (alin. 1 din art. 404), ori tribunalul prin formularea sentinței a săvârșit vre-o nulitate (§ 327, 404 alin. 4) anulează sentința și pentru a proceda mai departe o retrimite tribunalului.

În ceea ce privește că până unde se va estinde anulare trebuie știut, că dacă motivul de anulare este în sentința, numai sentința trebuie anulată (§ 404 alin. 4) dacă fapta de nulitate a fost săvârșită mai înainte Curtea de Apel anulează sentința împreună cu cea întregă procedura care a urmat după fapta în care a stabilit motivul de nulitate.

În procedura nouă numai acele fapte de procedură sunt a se considera de nule (§ 384 p. 8) pe cari deciziunea instanței superioare le menționează de atari, cealaltă nu sunt nule, trebuiesc însă repetate în noua procedură (§ 335 alin. 3) dacă nu se pot repeta și în noua procedură pot fi întrebuintate, spre expl. dacă martorul ascultat la desbaterea principală anterioară a decedat între timp, depozitia lui poate fi citită. (§ 313.)

3. În cazul că e necesară o procedură nouă, atunci Curtea de Apel în legătură cu anularea sentinței, cu aceasta încredințează ori Tribunalul care

a procedat ori un alt tribunal de pe teritoriul Curții de Apel. Sub „procedură nouă“ este a-se înțelege numai procedura urmată în fața Tribunalului pentru că în cazul că motivul de nulitate este întemeiat însă Curtea de Apel găsește că se poate rezolva cauza în fond o îndrumă la dezbateri principală, unde poate ordona probațiunea asupra întregii stări de fapt (§ 402 p. 1. 404 alin. 2). Că în ce caz este nevoie de nouă procedură aceia o putem stabili din alin. 2 al. art. citat (404 alin. 2) care însiră cazurile când Curtea de Apel deodată cu anularea sentinței poate decide și în fond; în cazurile acestea nu este necesară nouă procedură în fața tribunalului însă totdeauna când e caz de nulitate și Curtea de Apel nu poate decide în fond (§ 404 alin. 2, § 384 p. 1, 3, 4, 6, 9) trebuie ordonată nouă procedură. Afară de aceasta Curtea de Apel poate ordona procedură nouă și din celelalte motive de nulitate, dacă găsește apelul de întemeiat, dar nu poate să decidă asupra lui în fond (404 alin. 2).

Nu trebuie ordonată nouă procedură dacă anularea a avut loc în baza art. 384 p. 11, din cauza că nu s'a ridicat acuză. În acest caz instanța superioară deodată cu anularea, și menționarea lipsei de acuză stinge procedura.

4. Curtea de Apel la o nouă procedură de regulă îndrumă Tribunalul care a dat sentința excepțional însă pentru aceasta poate da încredințare unui alt tribunal de pe teritoriul său. Că în ce caz se ivește aceasta de necesar este lăsată la aprecierea Curții de Apel, cu toate aceste spre orientare remarcăm aci partea referitoare din motivele legii:

Că procedura nulă prin cine se fie suplinită în privința acesta lege dă mână liberă judecătoriei de apel. Cu aceia încredințează judecătoria care a procedat în prima instanță, ori dacă pe aceasta nu ar crede-o destul de imparțială (nepreocupată) respective dacă dela procedura altei judecătoria se poate aștepta la un rezultat mai mare ori mai grabnic pe aceasta din urmă o încredințează. Fiindcă depinde dela formarea diferită a cazurilor regularea caz de caz întâmpină obstacole de neînvinș de aceia deciderea trebuie lăsată la aprecierea judecătoriei de apel. (Motivarea pag. 630.)

5. Dacă incidentul de nulitate este întrebuintat pentru că citația directă s'a ordonat contrar § 281 sau din motivele de nulitate prevăzute de art. 384 p. 2, 5, 7, 8 și 10 Curtea de Apel procedează după cum am arătat la 2 din notă dar este în drept a îndruma cauza și la senatul de apel, dacă apelul este întemeiat, dar totdeauna găsește că cauza poate fi rezolvată în fond.

Dar la aceasta nu e obligată căci legea e facultativă și nu imperativă (poate să îndrume). De aceia se recere ca apelul să fie motivat că în caz de îndrumare la dezbateri principală nu numai aceia e deciziv, că pentru care motiv de nulitate a fost întrebuintat apelul ci și aceia că remediul de atac este întemeiat ori nu, pentru că în cazul din urmă

Curtea de Apel îndruma apelul la senatul curții de apel (§ 404 alin. ultim). Că apelul este întemeiat nu înseamnă că în tot cazul subversează caz de nulitate, ci în cazurile § 384 p. 5, 8, 9 iar în cazul că remediul de atac este întrebuintat contra citației directe se recere ca lezarea formală să fi avut ingerință asupra sentinței pentru că altfel sentința pentru motive de formă nu se poate anula (§ 384 alin. 3).

6. Legea pornește de acolo, că numai fapta de procedură care e nulă este vătămătoare asupra dreptului material și a garanțiilor procedurale de unde urmează că nulitatea formală nu atrage după sine anularea întregii proceduri, de aceia dacă sentința cuprinde dispoziții cu privire la mai mulți acuzați, sau mai multe fapte penale, iar motivele de nulitate nu se referă la toate și scindare e posibilă: sentința numai în partea aceia trebuie anulată unde subversează motivul de nulitate (§ 404 alin. 3). Cu toate că legea la scindare (separare) dispune numai de anularea sentinței cu toate aceste și aici este de a-se aplica regula generală, conform careia nu numai sentința, ci întreaga procedura care urmează motivului de nulitate trebuie anulată (§ 404 al 1). Pentru constatarea că motivul de nulitate nu se referă la toate faptele penale sau la toți acuzații din conținutul apelului trebuie stabilit pentru că examinarea sentinței se restringe numai la partea aceia din sentința care a fost atacată cu apel (§ 387) formează excepțiune dela aceasta regula motivele de anulare cari trebuie observate din oficiu (§ 387) și cazul acela când motivul de nulitate nu numai față de acuzatul care a făcut apel ci și în favorul altui acuzat subversează (§ 387 alin. 4).

7. Dacă motivul de nulitate este săvârșit prin formularea conținutului sentinței (§ 327) Curtea de Apel anulează numai sentința și ori îndrumă cauza la dezbateri principală apelatorică ori pe același tribunal i-l îndrumă să aducă o nouă sentință (§ 404 alin. 4). Codul pe lângă aducerea unei noi sentințe și noi debateri principale face amintire și de completarea lipsurilor. Aceasta însă nu e dispoziția disjunctivă pentru că dacă există motiv de nulitate referitoare la tehnica sentinței (§ 327 alin. penult) atunci sentința trebuie anulată și sentința nouă trebuie adusă în prima instanță, ceea ce se poate întâmpla numai în dezbateri principală iar completarea lipsei înseamnă că în nouă sentință trebuie completată lipsa care a cauzat motivul de anulare.

8. Dacă Curtea de Apel anulează sentința, ori afară de acesta și o parte din procedură, se pune întrebarea, că la prima instanță dezbateri principală în fața aceluiași senat trebuie ținută și nu e necesară repetarea probațiunii.

Aici pot fi două posibilități s'au că anularea s'a făcut numai din cauza tehnicii sentinței și numai sentința a fost anulată (§ 404 alin. 4) sau afară de sentința Curtea de Apel a anulat și o parte din procedură (§ 404 alin. 1). În cazul precedent probațiunea nu se administrează deci nu e nevoie

de o nouă apreciere a dovezilor, în consecință procedura de probațiune nu trebuie repetată și aducerea unei noi sentințe consistă numai în aceea, că Judecătoria sentința veche o pronunță fără greșelile tehnice, cari au fost cauza anulării; aici părțile sunt de față, dar nu pledează și se comportă în mod pasiv. Senatul însă trebuie să fie același cu senatul care a dat sentința anulată, pentru că la aducerea sentinței poate lua parte numai acel Judecător, care a fost prezent în tot decursul desbaterei principale (§ 321 alin. 2).

Dacă același senat nu poate fi compus întreaga desbaterea principală trebuie luată dela început (§ 321 alin. 2, § 384 p. 3).

Alt cum stă lucru când Curtea de Apel afară de sentință a anulat și o parte din procedură. În acest caz procedura trebuie urmată dela început conform cu § 335 alin. 3 și numai acele depoziii pot fi cetite în baza procesului verbal dela prima desbatere, cari cad sub prevederile § 313.

9. Dacă tribunalul greșit a enunțat că procedura nu aparține în atribuția sa, deodată cu anulara deciziunii se va îndruma că ținând seamă de constatarea opusă a Curții de Apel să aducă sentința adică dacă Curtea de Apel a stabilit atribuția Tribunalului, aceasta e dator a aduce sentință în fond.

Dar numai în privința aceasta este obligatorie constatarea Curții de Apel; în privința calificării tribunalul are mână liberă, adică de exemplu Tribunalul nu o mai atinge, dar în sentință poate să revină la punctul sau de vedere inițial.

10. Dacă acel motiv de anulare se constată că sentința nu conține întreg obiectul acuzei atunci aducerea noi sentințe se referă numai asupra punctelor nerezolvate din acuză § 404 al pen. Este în strinsă legătura cu aceasta dispoziție alin. 3 din art. conform căruia sentința trebuie anulată în parte dacă motivul de nulitate nu se referă la toți acuzați și scindarea este cu putință.

Cu toate că motivul de anulare aici e că sentința nu conține dispoziții cu privire la-o parte din acuză, deci motivul de anulare nu e în sentință cu toate aceste aceia și în cazul acesta trebuie anulată pentru că dacă este caz de nulitate, consecința aceluia e că sentința trebuie anulată (§ 404 alin. 1) așa dară motiv de nulitate se poate constata numai prin anulara sentinței și pentru că asupra faptei care formează obiectul sentinței noi trebuie aplicată o pedeapsă colectivă (art. 96 din c. p.).

11. Apelul întrebuit numai pentru motive de nulitate formală dar nemotivat Curtea de Apel îl respinge (§ 404 alin. ul.).

Prin întrebuitarea cuvântului numai (singur) legea pune față în față nulitatea formală cu nulitatea materială și alte motive de apel, cari trebuie judecate în desbaterea principală. Curtea de Apel în acest caz hotărăște prin deciziune și astfel contra acesteia motiv de anulare nu se poate întrebuița (conf. cu § 422—424 și nu notița Nr. 6).

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Recurs în interesul legii. Curte de Apel. Deciziune dată ca instanță de recurs. Materie fiscală. Recursul procurorului general al Curții de Casație. Inadmisibilitate. (Art. 21 l. Curții de Casație).

Recursul Procurorului General introdus în baza art. 21 din legea Curții de Casație și privind o deciziune pronunțată prin recurs de către o Curte de Apel este inadmisibil.

Complect de divergență.

Curtea: Asupra admisibilității în principiu a recursului făcut în interesul legii pe baza art. 21 din legea pentru organizarea Inaltei Curți de Casație, de către Procurorul General de pe lângă această Inaltă Curte, contra deciziei Curții de Apel Oradea Secția II-a, Nr. 64-927, dată de acea Curte, ca instanță de casare în recursul făcut de Emeric Felföldi contra deciziei Trib. Bihor Secția III-a cu Nr. 707-926, deciziune prin care admitându-se acest recurs s'a dispus trimiterea procesului spre o nouă judecată la același Tribunal care prin sentința cu No. 928 l'a rezolvat în mod definitiv.

Având în vedere că deciziunea atacată prin recursul făcut în interesul legii, este dată de C. de Apel Oradea ca instanță de casare într-o materie de contravențiune cu caracter fiscal, în care ea a fost indrituită să judece ca instanță de casare în conformitate cu dispozițiunile art. 2 al. 3. din legea de organizare judecătorească care dispune că recursurile făcute în contra deciziunilor Comisiunilor de Apel în materie fiscală precum și în materie de contravențiuni la legile fiscale, sau la legile monopolurilor Statului se va judeca de C. de Apel respectivă afară de recursurile cari prin aceste legi sau alte legi fiscale sunt date în competența altor instanțe.

Considerând că art. 2 din legea Curții de Casație dispune că Ministerul Public, direct sau luând înțelegere cu Ministerul Justiției, va putea să atace înaintea Curții de Casație hotărârile desăvârșite și actele celorlalte instanțe judecătorești în pricini civile, pentru rea interpretare a legii, chiar și atunci când ele nu vor fi atacate de părțile interesate, însă numai în interesul legii și după expirarea Termenului de recurs, în care caz deciziunea ce va interveni, nu va putea să aibă nici un efect pentru vreuna din părți.

Considerând de asemenea că art. 444 codul penal, ocupându-se de recursul Procurorului General în interesul legii dispune că: „atunci când se va fi dat vre-o deciziune sau sentință supusă la casațiune și nici una din părți nu va fi făcut recurs în termen legiuit, Ministerul Public de pe lângă Curtea de Casație va putea face recurs din oficiu, chiar după expirarea termenului.”

Considerând că din cuprinsul acestor texte cari stabilesc condițiunile de admisibilitate și de exercițiu ale recursului în interesul legii din partea Procurorului General de pe lângă Curtea de Casație rezultă neîndoios; 1). că scopul urmărit de le-

giutor prin dispozițiunile de mai sus, a fost acela că asemenea sentințe date printr'o rea interpretare sau violare a legii și cari n'au putut fi reformate din cauză că partea în drept, nu a uzat de calea recursului în casare, să nu poată subsista și servi în alte cazuri similare, ca criteriu de interpretare pentru instanțele de fond; 2). că, recursul Procurorului General în interesul legii este admisibil numai în cazul când este îndreptat în contra unei hotărâri pronunțată de instanța judecătorească ca instanță de fond și când hotărârea nu a fost atacată cu recurs de partea interesată așa că dacă ea a uzat de acest drept și recursul a fost respins, calea recursului este închisă Procurorului General.

Considerând că art. 2 al. 6, din legea de organizare judecătorească, invocată de recurent, pentru a-i inveda admisibilitatea în principiu a recursului său nu-și poate avea nici o explicațiune în chestiunea de principiu pusă astăzi în discuțiune, fiindcă deși acest text se referă tot la dreptul de recurs în interesul legii al Procurorului General de pe lângă Curtea de Casație, totuși el nu privește cazul prevăzut de art. 2 din legea Curții de Casație în baza căruia a fost introdus prezentul recurs, ci numai cazul și excepțional și special, când s'ar constata contrarietate între deciziunile pronunțate în recurs de Secțiunile aceleiași Curți sau ale mai multor Curți de Apel în materie fiscală, și atunci recursul Procurorului General nu au de obiect de cât a stabili unitatea de interpretare a legii, și este judecat de Secțiunile Unite ale Inaltei Curți,

Considerând, în speță, că prezentul recurs al Procurorului General este făcut în contra deciziunii Nr. 64—929 a Curții de Apel Oradea Mare, dată ca instanță de casare în urma cursului introdus de partea interesată și este bazat pe violarea art. 37 din legea de organizare judecătorească, iar nu pe existența contrarietății de deciziuni ale Curților de Apel și în scop de a stabili unitatea de interpretare a legii.

Considerând că în aceste condițiuni recursul Procurorului General introdus în baza art. 21 legea Curții de Casație și care privește o singură decizie a Curții de Apel, pronunțată și ea în recurs, este inadmisibil, neîntrând în prevederile acestui text de lege și urmează a fi respins ca atare.

(Cas. III, Dec. Nr. 972—930.)

x x x

Expropriere. Fixarea prețului. Elemente de apreciere. (Art. 50 l. agrară p. Transilvania.)

Deoarece art. 50 din legea pentru reforma agrară din Transilvania dispune că prețurile pentru terenurile expropriate se fixează pe jugăre cadastrale determinându-se prin orice elemente de apreciere, dar că, în nici un caz prețul nu poate trece peste prețul din 1913, o deciziunea dată fără a se arăta că s'au ținut în seamă toate cerințele legii și că prețul, astfel cum s'a stabilit, nu întrece pe acela prevăzut de lege, nu poate fi privită decât

ca nemotivată, deoarece lipsește Curtea de Casație de controlul ce urmează să exercite.

Curtea: Asupra motivelor de casare:

„Violarea art. 50 legea agrară a Transilvaniei, deoarece nu s'au fixat prețurile din 1913, cari prin Constituție sunt declarate ca prețuri maxime, ci prețuri arbitrare.

Omissiones esențială și exces de putere, deoarece Curtea de fond omite a discuta elementele de apreciere arătate în lege, și nici pe cele avute în vedere de Comisiunile de Expropriere și recurge la mijlocul probatoriu al unei comparații cu alte moșii din regiune, pentru care Curtea de Apel fixează prețuri exagerate, fără a stabili că între toate acele moșii este perfectă asemănare în ce privește calitățile de teren.

Lipsă de motive. Eroare grosieră de fapt.

În adevăr, art. 50 legea agrară a Transilvaniei dispune ca prețul de expropriere să nu fie mai mare ca prețul din 1913, iar elementele de apreciere și datele pe care să se întemeieze hotărârile pentru preț, nu pot fi decât acele cari rezultă din actele și constatările făcute în ultimii 5 ani, până la 1913.

Astfel de date se pot procura din contractele de vindere-cumpărare, din extrase de carte funduară, din veniturile și impozitele de atunci, cari se înmulțesc cu 20 și orice alte date cari își găsesc sorgintea în acea epocă.

Dreptul de apreciere aparține Curții de fond, dar acest drept nu este nelimitat și în orice caz aprecierea trebuie făcută și sprijinită pe datele din 1913, iar nu pe amintiri, pe expertize făcute azi, sau pe decizii date de aceiași instanță pentru alte moșii, din aceiași regiune, decizii fondate numai pe expertize, cum a procedat Curtea de Apel, în speță.

Dar, Curtea de Apel omite de a examina datele anunțate în lege și cari trebuiesc cele dintâi avute în vedere; nu obligă pe apelant să le producă, nu le discută pe cele avute în vedere de Comisiunile de Expropriere și nu motivează îndepărtarea lor.

Numai prin exces de putere și violare de lege recurge la expertiză, mijloc de dovadă care nu este prevăzut în lege și care este în flagrantă contrazicere cu legea, deoarece aprecierea de azi nu poate înlocui dările din anii 1908—1913, date la îndemâna oricui, cari se puteau afla în dosarele de expropriere sau se puteau obține de la Cartea funduară.

Curtea comite o flagrantă violare de lege, căci însuși expertul constată, pe lângă dovezile aflate la dosar, că prețul de circulație maxim din 1913 era de 4800 coroane per jugăr, adică 600 lei și totuși admite concluziunile expertului trase din niște calcule abstracte, ajungând astfel să dea prețuri îndoite și întreprinse decât cele fixate de Comisiunile de Expropriere, în conformitate cu prevederile legale.

Având în vedere deciziunea supusă recursului, prin care Curtea de Apel din Oluj, Secția I-a, ad-

mițând apelul făcut de Andrei Vass și soția, în contra hotărârii Comisiunii Județene pentru reforma agrară din Dej cu Nr. 172—927 a majorat prețul celor 17 jugăre cadastrale expropriate numiților pentru casă, din comuna Sucutard, la 2600 lei jugărul cadastral, dela 600 lei, cât fusese acordat de această Comisiune.

Că, pentru a acorda prețul de 600 lei, Comisiunea Județeană constată, la fața locului, că el corespunde prețurilor din anul 1913, după cum arată și Comisiunea de Ocol, prin hotărârea Nr. 204—927, care asemenea constată că prețul terenurilor pentru locuri de casă, în acel an, era de 600 lei; că, din hotărârea Comisiunii de Ocol, se mai constată că înșiși proprietarii au declarat că, în 1913, terenurile cerute pentru locuri de casă în comună, valorau 2400 coroane jugărul; că, Curtea de Apel, pentru a majora prețul la 2600 lei jugărul adică mai mult chiar decât cel arătat de proprietari, motivează că expertiza făcută în cauză constată că terenurile expropriate pentru locuri de casă sunt cele mai bune din comună și că acest preț a mai fost acordat aceluiași proprietari de către Curtea de Apel din Oluj, Secția III-a, prin decizia Nr. 2606—924, pentru alte terenuri expropriate lor în aceeași comună.

Considerând că, după dispozițiunile art. 50 din legea pentru reforma agrară pentru Transilvania, prețurile terenurilor expropriate se fixează pe jugăre cadastrale, pe categorii și calități de pământ; că, el se determină prin orice elemente de apreciere și anume: prețul de vânzare al pământului în localitate și vecinătate, în anul 1913, prețul de arendare în regiune, etc., și orice alte date luate din ultimii 5 ani, până la 1913; că, în nici un caz, însă, prețul nu poate trece peste prețul din anul 1913.

Considerând că, dacă după acest text de lege, Curtea de Apel, care se putea întemeia pentru fixarea prețului pe orice element de apreciere, a putut să se întemeieze și pe o expertiză și pe probele aduse ca comparație pentru vânzarea pământurilor în localitate și în vecinătate în anul 1913, totuși, Curtea era îndatorată să motiveze că a ținut seama de toate cerințele legii, așa după cum ea le prevede și să arate că prețul, astfel cum l-a stabilit, nu întrece pe acela prevăzut de lege.

Că, întrucât, în speță, Curtea de Apel nu arată condițiunile impuse anume de lege la fixarea prețului și nici că prețul astfel cum l-a stabilit, nu depășește pe acela prevăzut de lege, a pronunțat o decizie nemotivată, lipsind astfel această înaltă Curte de controlul ce urmează să exercite asupra deciziei Curții de Apel și, prin urmare, motivele de casare sunt întemeiate.

Pentru aceste motive; Curtea, în numele Legii: casează.

(Dec. Unite Dec. Nr. 20—930.)

X X X

Contestație. Forță majoră. Dacă este un motiv. Soluțiune negativă. (Art. 394, 400 pr. civ.) În conformitate cu principiile generale cari guvernează

materia, forța majoră nu poate constitui, nici în civil, nici în penal, un motiv de contestațiune.

CURTEA: Asupra recursului declarat de procurorul Tribunalului Orhei în contra sentinței Nr. 238—929 a aceluși Tribunal, prin care s'a admis contestația făcută de Ghitlea Rotenfeld la executarea mandatului de arestare emis pe baza sentinței Nr. 861—928 a Tribunalului Orhei.

Văzând motivul de casare în următoarea cuprindere:

„Violarea art. 399 și 400 din procedura civilă. Exces de putere.

Incompetință.

S'a decis că în lipsa unui text din procedura penală se poate uza prin analogie cu art. 399 și 400 din codul de procedură civilă, de calea contestației. Pe următoarele motive:

1. Neregularitatea citărei și viciile de procedură.

2. Executarea prematură.

3. Dispozitivul hotărârii este deja executat în tot sau în parte.

În speță nu s'a cerut și nu s'a admis contestațiunea pe nici unul din acestea, ci s'a invocat forța majoră.

Forța majoră tradusă în împiedicarea ce ar avea oponentul de a se prezenta în fața instanțelor corecționale, trebuie să fie neapărat adusă la cunoștința instanței de fond în ziua judecării opoziției, pentru a putea fi luată în discuție și a se aprecia dacă este cazul să se dea un nou termen sau să se procedeze după prevederile art. 184 procedura penală.

Dacă Tribunalul nu este sesizat de această împiedicare el este obligat să procedeze la anularea opoziției.

Admițându-mi că forța majoră poate fi invocată în contestațiune, s'a violat spiritul art. 399 și 400 din procedura civilă.

Dar din motivul arătat de contestatoare în petițiunea sa rezultă că se plânge în contestație nu contra acestei împiedicări, ci că Tribunalul a omis certificatul medical prezentat de dânsa în instanță și a procedat la anularea opoziției.

Nici în procesul-verbal al ședinței, nici în sentința Nr. 861 din 1 Iunie 1928, nu se vorbește nimic de certificatul invocat de contestatoare. Acest certificat se găsește însă la dosar și Tribunalul contestând astăzi că este numerotat la pagina 31, iar opoziția este numerotată la pagina 33, concluzia că contestatoarea a pus toată diligența pentru a arăta că nu are nici o vină că nu s'a prezentat la termenul fixat.

Argumentând astfel Tribunalul comite un exces de putere socotind drept piese ale dosarului acte despre care nicăeri nu se face mențiune.

Considerând că în conformitate cu principiile generale care guvernează materia, forța majoră nu poate constitui un motiv de contestațiune.

Că aceasta rezultă atât din lipsa unui text formal de lege cât și din împrejurarea că potrivit dispozițiilor art. 399—400 proc. civ. aplicabile

deopotrivă în materie penală — singurele mijloace admisibile, în materie de contestațiune, se întemeiază pe : vicii de procedură, prematuritatea executării sau executare.

Având în vedere însă că Tribunalul își motivează soluțiunea pe considerațiunea că intimata Ghitlea Rosenfeld a depus certificatul medical eliberat de oficiul sanitar al jud. Orhei, circumscriptia Telenesti, Nr. 148 din 28 Mai 1928, din care rezultă că este gravidă în ultima săptămână, astfel că din această cauză nu se poate transporta dela domiciliul său.

Că, adaugă instanța de fond, acest certificat fiind depus anterior termenului de 1 Iunie 1928, când s'a pronunțat sentința Nr. 862 a Tribunalului Orhei, pusă în executare și contestată și cum pe de o parte Tribunalul nu l'a avut în vedere la această dată, iar pe de altă parte, din buletinul de naștere al com. Telenesti rezultă că numita a născut la data de 8 Iunie 1928 un copil de sex masculin, urmează, conchide instanța, că amânarea solicitată de contestatoare intimată, era fondată pe o cauză legiuită.

Considerând că față de această constatare de fapt, ce prin natura sa scapă controlului acestei Inalte Curți și cum pe de o parte în drept este constant că instanțele judecătorești, au obligațiunea legală de a se preocupa de toate cererile motivate ale părților și pe de altă parte, în speță, fiind necontestat că Tribunalul Orhei, cu ocaziunea pronunțării hotărârii contestate nu și-a executat obligațiunea de mai sus, urmează că instanța de fond a fost autorizată a primi ca fondat motivul de contestațiune invocat.

Că dar, soluțiunea instanței menținându-se pe constatarea de mai sus, motivul de casare devine nefondat și prin consecință recursul se respinge.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul.

(Cas. II. Nr. 2090 din 13 Martie 1929.)

x x x

Contract de ereditate. Donațiuni mortis causa. Caractere (par. 33 legea XVI:1876). Contract de ereditate. Dovada. Efecte în timpul vieții donatorului. Consecințe.

a) *De esența contractelor de ereditate ca și a donațiunilor mortis causa e ca ele să-și producă efectele la moartea donatorului, întocmai ca și testamentele, motiv pentru care, prin paragraful 33 al legii XVI din 1876, au și fost asimilate testamentelor atât din punctul de vedere al formalităților cu cari trebuiesc făcute cât și din acela al sancțiunilor.*

b) *De aceea, dispozițiunile contractelor de ereditate cari ar trebui să producă efecte în favoarea donatorului în timpul vieții donatorului schimbă caracterul contractului în contract inter vivos și formele ce urmează a se avea în vedere într'un atare caz sunt formele contractelor inter vivos.*

Curtea, asupra cererii de reviziune introdusă de pârâțul Wilmoș Oczenas în contra sentinței Curții de Apel Timișoara Nr. C. I. 473/18/924 din 9 Iunie 1924, dată în procesul intentat de reclamantii Mihail Perian și alți pentru anularea contractului de ereditate făcut de Ana Munteanu în favoare pârâțului și predrea succesiunii acesteia.

Având în vedere că din lucrările dosarului rezultă că la 31 August 1915, Ana Munteanu încheind un contract de ereditate cu pârâțul și la 17 Februarie 1918 încetând din viață, reclamantii, ca erezi colaterali ai defunctului au intentat acțiune în contra pârâțului pentru a se declara nevalid contractul de ereditate, ca nefiind făcut în formele cerute de paragraful 6 al legii XVI din 1876 pentru testamente aplicabile și la contractele de ereditate, conform paragrafului 33 din aceeași lege și în consecință fiind deschisă succesiunea legală, pârâțul să fie obligat a le preda succesiunea.

Tribunalul Lugoj după luarea probelor, interpretând conținutul contractului de ereditate, și constatând din depunerile martorilor că defuncta în viață fiind a predat averea în posesiunea pârâțului, a considerat contractul de ereditate ca o donațiune inter vivos, conform practicei Curiei maghiare și constatând că în acest fel cerințele de formă ale legii sunt îndeplinite, a considerat valabilă donațiunea și a respins acțiunea cu cheltueli de judecată prin sentința No. C. I. 723/15/922.

Curtea de Apel din Timișoara prin sentința atacată cu reviziune, interpretând la rândul său contractul de ereditate și stabilind că pârâțul în timpul vieții donatoarei, nu a avut o posesiune onima domini a averei, ci o posesiune precară în calitate de administrator al averei, a considerat contractul ca un contract de ereditate și constatând, că în cest fel nu este făcut conform cerințelor paragrafului 6 și 33 din legea XVI din 1876, l'a declarat nevalabil, iar pe de altă parte constatând că este deschisă succesiunea legală, iar reclamantii sunt erezi legitimi, a admis acțiunea și a obligat pe pârât la predarea averii succesoriale, precum și la cheltueli de judecată.

Pârâțul făcând cerere de reviziune în contra acestei sentințe, se plânge pentru violarea normelor de drept material și formal cu privire la caracterizarea juridică a contractului, atât din punctul de vedere al interpretării clauzelor contractului, cât și din acela al stabilirii caracterului juridic al posesiunii averei, ca fiind făcută în contradicție cu actele dela dosar.

Având în vedere că pentru exacta caracterizare a contractului în discuție, trebuie a interpreta clauzele lui în raport cu natura juridică a contractului de ereditate, care este fixată prin paragraful 33 al legii XVI din 1876 și dezvoltată prin practică juridică.

Considerând că după aceste norme juridice este de esența contractelor de ereditate ca și donațiunilor mortis causa, ca ele să-și producă efectul la moartea donatorului întocmai ca și testa-

mentele, motiv pentru care prin paragraful 33 al legii XVI din 1876 au fost asimilate din punctul de vedere al formalităților sub care trebuiesc făcute, cu sancțiunile testamentelor. De aci rezultă în mod logic două consecințe și anume: că atât averea donată să fie în proprietatea donatorului la moartea sa, cât și aceia ca donatarul să-i supraviețuiască, spre a trece în acel moment proprietatea asupra lui.

Că o altă caracteristică esențială a contractelor de ereditate, este că ele sunt revocabile, ca și testamentele, afară numai dacă nu s'a prevăzut în ele clauza irevocabilității, în care caz efectul lor ar fi numai de a nu se mai dăruia altuia mortis cauza, în afară de aceasta donatorul este liber a dispune de averea sa.

Considerând că orice dispoziție a contractelor de ereditate care ar produce efecte în favoarea donatorului în timpul vieții donatarului, schimbă caracterul contractului ca dispoziție de inter vivos, în care caz valoarea contractului din punctul de vedere al formei este supus regulilor actelor inter vivos la care practica judiciară prin aplicarea aceluiași norme de drept, a mai dăogă și cazul când deși contractul este făcut pentru caz de moarte, totuși donatorul în viață fiind a predat averea în posesiunea donatarului, fără considerare că proprietatea definitivă o va câștiga numai la moartea donatorului pentru că în acest caz se consideră că donațiunea a fost efectuată în timpul vieții donatorului, și numai trecerea proprietății a fost suspendată până la moartea sa.

Considerând că în lumina acestor norme de drept, examinând clauzele contractului în discuțiune, deși după titlul său „contract de ereditate” și clauza dela punctul I, „toată averea mișcătoare și nemișcătoare după moarte o testează, despectiv o predă” se poate deduce, că donațiunea este făcută pentru caz de moarte însă toate celelalte clauze sunt în contradicere cu natura acestui fel de dispoziție și mai ales aceia dela punctul III, prin care donatorul pentru averea dela punctul I ce o primește cu mulțumire, o testează la rândul său, întrucât ar deceda pentru Friederich Oczenaș adică are dreptul de a dispune de averea testată în viața chiar a donatoarei, ceiace constituie din partea acesteia o executare a donațiunii în timpul vieții.

Că tot același sens îl au clauzele dela punctul II și V. al contractului, prin care după ce donatorul este obligat la anumite prestațiuni în natură în timpul donatoarei, se stipulează anularea donațiunii în cazul când donatarul nu le-ar satisface, de care nu mai era nevoie în cazul când contractul ar fi fost numai pentru caz de moarte, pentru că donatoarea nu avea decât a-l revoca întrucât prin contract nu era stipulată irevocabilitatea.

Că în fine, stipulațiunea dela punctul IV, după ce la punctul III donatarul declarase că pri-

mește cu mulțumire toată averea mișcătoare și nemișcătoare, că părțile contractante sunt învoite ca după moartea donatoarei averea să fie întăbulată, confirmă ideia predării averei în viață donatoarei și numai proprietatea desăvârșită prin întăbulare este suspendată până la moartea ei.

Considerând că, dacă din chiar clauzele contractului interpretate în sensul de mai sus, rezultă că părțile au avut în vedere o contractare inter vivos, iar nu mortis cauza, aceasta se confirmă și prin constatarea de fapt, făcută de prima instanță și neschimbată în apel, că donatarul a avut în posesiunea sa averea donată încă din timpul vieții donatoarei, iar afirmațiunea instanței de apel, că donatarul a avut numai în administrația sa averea, dedusă din împrejurarea că donatoarea era bolnavă, pe lângă că este în contradicere cu clauza contractului și constatările făcute din depunerile martorilor consemnate în procese verbale dela dosar, și cu însuși principiul posesiunii utile ce stă la baza oricărei posesiuni, după care fiecare posesor este presupus că posedă pentru sine, — încă nu se bazează pe nici o probă dela dosar prin care să se constate că donatarul a primit numai în administrare averea sau că a dat socoteli donatoarei despre administrațiunea sa, singurele mijloace prin cari s'ar fi putut dovedi posesiunea precară, afirmată de instanța de apel.

Astfel fiind, motivele cererii de reviziune sunt întemeiate și sentința Curții de Apel urmează a fi casată și a se intra în judecarea apelului introdus de reclamant.

Având în vedere că din cele de mai sus rezultând că contractul pe baza căruia părțile s'a opus acțiunii de revendicare a reclamantilor, este a se considera ca un contract inter vivos, iar nu de ereditate — mortis cauza — iar pe de altă parte, prima instanță constatând că în acest fel contractul este încheiat în formele de valabilitate prevăzute de lege, ceiace nu a fost contestat în instanța de apel, acțiunea reclamantilor se privește ca nefondată, și prin urmare cu drept cuvânt a fost respinsă de prima instanță.

Având în vedere, că față de această situațiune devine fără interes judecarea motivului de reviziune privitor la acțiunea reconvențională a părâtului, care cade dela sine prin respingerea acțiunii principale a reclamantilor.

Având în vedere, că reclamantii pierzând în instanța de reviziune și apelul făcut în contra sentinței primei instanțe, urmează a suporta în sensul paragrafului 508 și 543 pr. civ., toate cheltuelile de apel și de reviziune, pe cari Inalta Curte le fixează prin apreciere la 3000 lei pentru ambele instanțe.

Pentru aceste motive, Curtea admite cererea de reviziune.

(Cas. Dec. Nr. 136 din 21 Ian. 1929).

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca ghiata
Mai eflin ca ghiata
Mai sanatos ca ghiata**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUZOMECANICA S. A. CLUJ

Strada Regina Maria Nr. 10

Calea Dorobanților Nr. 18

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S^ocietate Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii **Str. Reg. Maria 10** Telefon 2-16 (Cluj)

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni **Cal. Dorobanților 18**. Telefon 4-89 Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland

renumitele uzini a lui General Motors